

KRAKOWSKA UNIWERSYTECKA MYŚL PEDAGOGICZNA

Orientacje oraz trendy rozwojowe dawniej i dziś
(W 75-lecie uniwersyteckiej pedagogiki w Krakowie)
Collegium Novum, 26 IX 2000, godz. 10.00

Szanowni Państwo,

Z prawdziwą przyjemnością przyjąłem zaproszenie do otwarcia Państwa konferencji. Została ona pomyślana jako próba podsumowania dotychczasowego dorobku krakowskiej pedagogiki, a także – wytyczenia kierunków dalszego jej rozwoju. Cieszę się z tej inicjatywy, w ten bowiem sposób – świętując 75-lecie pedagogiki uniwersyteckiej w Krakowie – włączają się Państwo w wielki jubileusz 600-lecia Odnowienia Akademii Krakowskiej. Za kilka dni przypadają centralne obchody tego jubileuszu. Dobrze zatem się stało, że w przededniu owych uroczystości przypomniana zostanie jedna z najważniejszych spraw na naszej uczelni: sprawa nauczania i wychowywania młodzieży. Jak zdołałem się zorientować z programu konferencji, Państwo będziecie mówić o głównych nurtach myśli pedagogicznej na Uniwersytecie Jagiellońskim w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat, będziecie projektować plany dalszych badań, nie zapominając jednak o ludziach, którzy tę pedagogikę tworzyli: o twórcy pedagogiki na Uniwersytecie Jagiellońskim – prof. Władysławie Heinrichu, ale i o jego następcach: Zygmuncie Mysłakowskim, Stefanie Szumanie, Maksymilianie Siemieńskim czy Janie Zborowskim.

Myślę, że przed pedagogiką stoją dziś szczególnie ważne zadania. Wprowadzana właśnie wielka reforma edukacji narodowej wymaga ogromnej pracy wielu świątłych ludzi, którzy nie mogą dopuścić do jej upadku, poprzez sprowadzenie jej tylko do zagadnień placowych. To wielkie wyzwanie naprawy całego systemu oświaty. W realizację tej reformy muszą zaangażować się wszyscy ci, którym rzeczywiście na sercu leży przeobrażenie polskiego systemu edukacyjnego. Nie może wśród nich zabraknąć pedagogów. Wiem, że w naszym Instytucie Pedagogiki prowadzone są już studia podyplomowe „Edukacja i reforma”. To dobry sygnał, ale jestem głęboko przekonany, że to załedwie początek wielkiej pracy, jaka nas czeka. Wszystkim nam zależy na tym, aby nasza szkoła stała się nowoczesną, zdolną konkurować ze szkołą europejską. Tym większe stoją przed nami zadania.

Na Uniwersytecie Jagiellońskim mamy wspaniałe tradycje andragogiki. Od kilkunastu lat działa tu Uniwersytet III Wieku. Ale przed nami konieczność wypracowania nowych propozycji dla coraz większej liczby ludzi, którzy będą się chcieli kształcić po ukończeniu studiów. W krajach Unii Europejskiej przewiduje się, że w najbliższych dziesięcioleciach około 50 procent populacji podejmie studia. Zawrotną karierę robi *Lifelong Learning* – kształcenie ustawiczne. Czy chcemy, czy nie – musimy podjąć

i my to wyzwanie na szerszą niż dotychczas skalę. To jedno z wyzwań, jakie stawia przyszłość także, a może przede wszystkim pedagogom.

W kontekście wielkich uroczystości jubileuszowych Uniwersytetu Jagiellońskiego nie sposób nie wspomnieć o wielkim przesłaniu, jakie przekazał nam w ostatnich dniach nasz absolwent i doktor h.c. w jednej osobie – Ojciec Święty, Jan Paweł II. W czasie niezapomnianej audiencji, która odbyła się w dniu 11 września br. i w której wzięło udział przeszło 400 pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego, Ojciec Święty mówił:

„[...] mając na względzie przyszłość Polski i Europy pragnę zwrócić uwagę na jedno bardzo konkretne zadanie, jakie staje przed wyższymi uczelniami w Polsce, a w szczególności przed krakowskim Uniwersytetem Jagiellońskim. Chodzi o kształtowanie w narodzie zdrowego ducha patriotyzmu. Wszechnica krakowska zawsze była środowiskiem, w którym szerokie otwarcie na świat harmonizowało z głębokim poczuciem narodowej tożsamości. Tutaj zawsze żywa była świadomość, że Ojczyzna to jest dziedzictwo, które nie tylko obejmuje pewien zasób dóbr materialnych na określonym terytorium, ale nade wszystko jest jedynym w swoim rodzaju skarbcem wartości i treści duchowych, czyli tego wszystkiego, co składa się na kulturę narodu. Kolejne pokolenia mistrzów, profesorów i studentów Uniwersytetu strzegły tego skarbcia i współtworzyły go, nawet za cenę wielkich ofiar. [...] Wydaje się, iż dziś, kiedy obserwujemy budzący nadzieję, ale nie wolny od zagrożeń proces jednoczenia się narodów Europy, Uniwersytet Jagielloński ze szczególną gorliwością winien podjąć tę tradycję. Jako wyjątkowe środowisko tworzenia narodowej kultury, niech będzie miejscem kształtowania ducha patriotyzmu – takiej miłości Ojczyzny, która staje na straży jej dobra, ale nie zamyka bram, lecz buduje mosty, ażeby dzieląc się z innymi, to dobro pomnażać. Polska potrzebuje świątłych patriotów, zdolnych do ofiar dla miłości Ojczyzny i równocześnie przygotowanych do twórczej wymiany dóbr duchowych z narodami jednoczącej się Europy”.

Jestem pewien, że o tym przesłaniu pamiętać będziemy nie tylko na Uniwersytecie Jagiellońskim. To przesłanie do wszystkich polskich uczelni. Ale wierzę też, że w szczególny sposób wezmą sobie je do serca pedagodzy w czasie tych dyskusji, w których zastanawiać się będą nad wytyczaniem zasadniczych linii rozwoju pedagogiki polskiej na pierwsze dziesięciolecie XXI wieku.

Organizatorom konferencji – na ręce prof. Tadeusza Aleksandra – składam podziękowania za trud, jaki włożyli w jej przygotowanie. Uczestnikom życzę satysfakcji z udziału w tym ważnym przedsięwzięciu naukowym. Mam nadzieję, że autorzy referatów znajdą zrozumienie u słuchaczy, a słuchacze włączą się do dyskusji. Otwierając konferencję, pozwalam sobie skorzystać z okazji i raz jeszcze jeden zaprosić wszystkich tu obecnych do udziału w centralnych uroczystościach jubileuszu 600-lecia Odnowienia Akademii Krakowskiej. W szczególności – do wzięcia udziału w uroczystościach w dniu 1 października.

Franciszek Ziejka